

Please note! This is a self-archived version of the original article.

Huom! Tämä on rinnakkaistalenne.

To cite this Article / Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Naukkarinen, M. (2020) Suomen pitää houkutella ulkomaisia osaajia nykyistä määrätietoisemmin. Helsingin sanomat, 2020:256, s. A5.

URL: <https://www.hs.fi/mielipide/art-2000006642753.html>

Suomen pitää houkutella ulkomaisia osaajia nykyistä määrätietoisemmin

Koulutusperäinen maahanmuutto on ratkaisu ikääntyvien palveluja ja monia muita aloja tulevaisuudessa vaivaavaan osaajapulaan.

21.9. 2:00 | Päivitetty 21.9. 6:42

Tilastokeskuksen tietojen mukaan Suomessa syntyneiden lukumäärä lähti selvään laskuun vuonna 2010. Vuosikymmenessä pudotus oli yli 20 prosenttia.

Syntyvyyskehityksen perusteella myös toisen asteen koulutuksen suorittaneiden nuorten määrä alkaa vähentyä 2020-luvun lopussa. Se on johtamassa myös korkeakouluihin hakeutuvien nuorten aikuisten määrän pienenemiseen. Aiemmin toimenpiteitä vaatinut korkeakoulujen hakijasuma vaihtuu hakijapulaksi.

Muutaman vuoden viiveellä ilmiö johtaa korkeasti koulutettujen työvoimapulaan hyvinvointiyhteiskunnan kriittisilläkin aloilla. Alkaa näivettymisen kierre, ellei jo työelämässä olevien tai ulkomaalaisten korkeakoulutettavien määrä kasva merkittävästi.

Hallitusohjelmassa sekä opetus- ja kulttuuriministeriön Visio 2030 -julkaisussa korkeakouluilta odotetaan aiempaa enemmän tutkintoja, jotta korkeakoulutettujen osuus alle 35-vuotiaista kasvaa. Suurelta osalta tarve kohdistuu ammatillisia valmiuksia antavaan korkeakoulutukseen, kun yhä suurempi määrä sairaanhoitajia, lääkäreitä, insinöörejä, opettajia ja muita 1980-luvulla korkeasti koulutettuja alkaa siirtyä eläkkeelle.

Väestöennusteen kääntyessä laskuun jo 2030-luvun alkupuoliskolla Suomeen tarvitaan ulkomailta työvoimaa elinkeinoelämän osaamistarpeisiin ja ikääntyvän väestön palveluihin. Muistiliitto on arvioinut, että vaikeasti ja keskivaikeasti dementoituneiden määrä kasvaa lähes 150 000:lla vuoteen 2060 mennessä. Jos puoletkin tästä kasvusta vaatii lisäystä palveluasumiseen, jo siihen tarvitaan 0,7:n hoitajamitoituksella lähes 50 000 ammattilaista lisää. Toisaalta Tilastokeskus arvioi työikäisten määrän vähenevän yli 400 000:lla. Jonkin oletuksista on siis pakko muuttua.

Koulutusperäinen maahanmuutto on välttämätön osa ratkaisua. Kansainvälinen koulutuskysyntä kohdistuu nuorten aikuisten korkeakoulutukseen. Nuoret aikuiset ovat Suomeen muuttamisen kannalta ihanteellinen ikäryhmä. Heillä on jo valmius itsenäiseen elämään sekä monivuotinen mahdollisuus oppia suomen kieltä kotoutumista ja työelämää varten. He ovat jo opiskeluvuosinaan osaavaa työvoimaa, ja opintojen jälkeen heillä on kyky maksaa veroina koulutuksen kustannukset monin verroin takaisin. Nuoret aikuiset voivat helposti kiinnittyä Suomeen myös ihmissuhteiden kautta.

Vaikka EU- ja Eta-maiden ulkopuolelta tulevat opiskelijat muuttaisivat pois Suomesta tutkintonsa suorittamisen jälkeen, heidän koulutuksensa voi maksaa itsensä takaisin. Tämä edellyttää, että koulutus on hinnoiteltu oikein ja otetaan huomioon opiskeluaikana ostetut palvelut sekä muiden elinkustannusten sisältämät verot. Lisäarvona saadaan elinikäisiä suomalaisen osaamisen markkinoijia.

Suomalaisen korkeakoulutuksen kansainvälisyydellä tavoitellaan hyötyjä erityisesti työelämälle. Kansainvälisillä koulutusmarkkinoilla menestyminen vaatii laadun parantamista. Koulutusperusteisella maahanmuutolla lisätään korkeakoulutetun työvoiman tarjontaa ja siten yritysten sijoittumishalukkuutta Suomeen.

Maahanmuuttajien Suomeen asettuminen ja työelämässä alkuun pääseminen edellyttää, että maahanmuuton prosessit ja tukitoimet ovat kunnossa.

Parantamisen varaa on: lähes tuhannen edellisenä syksynä opiskelijaksi hyväksytyin ulkomaalaisen hakemusasian käsittely oli Maahanmuuttovirastossa kesken vielä tämän vuoden alussa. Tällainen pullonkaula vie pohjan pois kaikilta korkeakoulujen kansainvälistymisponnisteluilta.

Korkeakoulut ovat tuoneet asiaa esiin jo puolitoista vuotta, eikä tilanne ole olennaisesti parantunut. Maahanmuuttoviranomaisten mukaan viivästykset johtuvat pitkälti puutteellisista hakemuksista.

Monet maat saavat korkeakoulutuksen myynnistä ulkomaalaisille miljarditulot. Esimerkiksi Sveitsissä ja Itävallassa ulkomaalaisten osuus korkeakouluopinnoissa on yli kaksinkertainen verrattuna Suomeen.

Toki korkeakoulujenkin on nykyistä paremmin tuettava opiskelupaikan saaneiden maahantuloprosessia.

Kun koronaviruskriisistä päästään taas nousuun, koulutusperäinen maahanmuutto on saatava toimimaan meidän nykyisten suomalaisten tulevaisuuden turvaamiseksi.

Mikko Naukkarinen

Kirjoittaja on varatoimitusjohtaja Tampereen ammattikorkeakoulussa.